

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 "

Helyben háshos hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hető és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 13.

Tekintélyes doktorátus.

A mint megjelent a félhivatalos tudósítás Wlassics miniszter tervéről a jogi oktatás reformját illetőleg, nyomban utána mintegy varázsütésre előbukkant egy sereg cikk, a melyek többé-kevésbé dicsérőleg emlékeznek Wlassics tervéről.

Szép ez az egyhangú dicséret, bár — az igazat megvallva — a lapok tanügyi dicséretei nem igen szoktak szakértelműen alapulni. A mi pedig a jogi oktatás tárgyában ontott dicséreteket illeti, azokból meg éppen nagyon sejthető, hogy szerzőik a jogászeletet legfeljebb a Jogászelet bohózatból ismerik. Olyan is a bírálatuk.

Szinte egyhangú az a vélemény, hogy az új rendszer »emelni fogja a doktorátus tekintélyét«, mert nem lesz kötelező s csak az fogja megszerezni, a kinek valóban ambícióját képezi annak megszerzése. Nem kvalifikáció, hanem kitüntetés lesz.

Jó lesz ezzel az erősen bohózati — még pedig rossz bohózati — argumentálásal kissé farkasszem nézni; hadd lássuk, meddig bírja a büszkélkedést?

E szerint a doktorátus ma nem ér semmit; a mai doktoroknak tekintélyt nem ad; bizonyítvány színvonalára süllyedt, amolyan magasabb fajta érettségi vizsga az egész.

Nos és ezentúl mi lesz? Magasabb kvalifikáció lesz ezentúl is, mint a hogy volt eddig, csak azzal a különbséggel, hogy kevesebb pályára fog minősítést nyújtani. Eddig kellett a doktorátus a jog-

tanársághoz és az ügyvédséghez, most elég lesz a jogtanársághoz. *Emelkedni fog ezzel a doktorátus színvonala? Dehogyan! az ügyvédi kvalifikáció fog süllyedni, ennyi az egész.*

De ne menjünk a messze jövő kétes homályába; maradjunk a jelenben. A javaslat magasztalói szerint a jelenben nem ad a doktorátus semmi tekintélyt, mert mindenki megszerezheti és tényleg igen sokan meg is szerzik. Tehát a kik eddig vesztőtünk a kitüntető tudori fokozatért, mehetünk zabot hegyezni s fidibusznak használhatjuk a diplománkat. Majd ha utánunk jön egy doktori generáció, annak lesz csak egyszer igazi tekintélye!

Ez mind igen szép, csak az a hiba benne, hogy eddig sem a doktorátus adott tekintélyt az embernek, hanem a viselőjének kellett becsületet szereznie a doktori címnek. Hisz a doktori felavatásnál sem az egyetem esküszik meg, hogy a jelölteknek »tekintélyt« ad, hanem a felavatandók fogadnak hűséget, ragaszkodást az Alma Materhez.

Eddig is volt és van elég doktor az ügyvédek közt és egyéb pályán, kikre büszkébb lehet az őket felnevelt egyetem, mint tiz Pikler-féle tanárra. Viszont volt és van tudományos pályán működő dr. ur elég, a kiknek egész bátran visszadhatnák a felavatási díjat cserébe az üres faldisznek használt diplomáért.

Ezentúl sem lesz ez másképpen. Annyi lesz a különbség, hogy kevesebb ember szerzi meg a doktorátust, kevesebb közt pedig még kevesebb lesz a kiváló doktor. Szerencsére a kiválóság eddig sem volt a doktorátushoz kötve, ezentúl sem lesz.

A szorgalom, a tehetség elismerése volt, mindössze azzal a különbséggel, hogy ma bizonyos pályákon kénytelen a fiatal ember a szorgalmat a doktorátus színvonaláig fokozni, míg ezentúl alább is adhatja, ha jobban szereti a karambólokot olvasni, mint a bűnvádi perrendtartást. Ez azonban csak a kényelemszeretetet növeli, de nem járul egy gondolat sem a doktorátus »tekintélyének« emeléséhez.

Mert a mint eddig az ember emelte a doktori diplomát magasra, ezentúl sem lesz az szárny, a melyen üres emberek levegőbe emelkedhetnek, hanem lobogó lesz, mint a hogy lobogó ma is, a melyet ugyan erős karral lobogtasson, a ki kezébe akarja venni!

Mi lesz hát a javaslat következménye, ha nem fogja »emelni a doktori tekintélyt?«

Az, a mit már fentebb megirtunk: súlyosítani fogja az ügyvédi kvalifikációt, megkönnyíti az ügyvédi pályára tódulást s még nehezebbé fogja tenni a megélhetést az amugy is heringés hordó módjára tuzsufolt ügyvédi pályán. Ez pedig bajosan lehetett Wlassics miniszter szándéka.

Nagy baj az, ha valaki minden áron reformálni akar, de nem tudja, hol fogjon hozzá. A jogi oktatás reformra szorul, ezt mindenki belátja. De ha valaki az oktatásban talál hibát, akkor ne reformálja a vizsgákat; ez éppen olyan, mintha lyukas a kabátom s veszek magamnak új czilindert, abban a meggyőződésben, hogy már most megvan a »tekintély«.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A fejfa.

Írta: Benedek Elek.

Falu végén, domb tetején a régi temető. Ide látszik a tornácra, a fák nyilásai közt felénk szomorkodik egy-két korhadó fejfa. Süppedező sirhalmok s néhány hirmondónak maradt fejfa, — egy dezzennium még s hire-pora alig marad a temetőnek, ifju, öreg, szép, csunya: mind, a kit ide temettek, porrá lett, nincs már rólok emlékezés, senki sem siratja; nevök, emlékök elenyészett. Az is porrá lett. Aztán porrá lesznek a fejfák is, eltűnnek a sirhalmok, a föld visszanyeri régi formáját, azt, amikor még ide temetkeztek s lesz belőle újra az, ami volt: szántóföld. A hetediziglen való unoka beleakasztja az eke vasát az ősök porába, hint belé buzamagot s tán meg sem villan elméjében, hogy a buzaszál őseink porából sarjadott ki.

Mindezt, ahogy elgondoltam és sok egyebet a megsemmisülésről, megtörte a csöndet a nagyapó, kinek a lelke ott járt, ahol az enyém. Ott járt a szeme is. Én csak azt a pár fejfát láttam, az ő messzelátó szeme kiválasztott egyet, a legmagasabbat: még mindig a legmagasabb, bár meghajolt egy kissé.

— Ó Istenem, nézz oda. Látod-e azt a meghajolt fejfát? Az az én apámé. Megkorhadott a töve, bizonyosan megkorhadott. Jön egy nagy szél s kidől. Meglásd, hogy kidől.

Szorongva nézett rám, akart még valamit mondani; könnyű volt leolvasni az arcáról, hogy mit.

— Ne engedjük, hogy kidőljön, ugy-e, nagyapó, ne?

— Ne, fiam, ne.

Ott ültek körülöttünk a gyerekek s közrefogták nagyapót, hogy beszéljen nekik a *másika nagyapókról*. Ugy-e még magasabb szál ember volt a nagyapónál is? Rózsapiros volt-e az arcza, mint a nagyapóé? Igaz-e, hogy háromszor járt ki Franciaországba, hadakozni a francziákkal?

Ott fogta meg a szót nagyapó a francziáknál.

— Bizony háromszor volt ki a francziára. Szép rózsapiros volt az arcza. Nem volt olyan magas, mint én, de erősebb. Zömök, vállas ember. Hirtelen lobbanó, hamar csendesedő. S nos lássátok, a sok hadakozásban megőrizte az isteni gondviselés: kétszer surolta golyó, egyszer a köpenyegjét, egyszer a csákóját. Am egy alkalommal szinte ütött az órája. Atakot fújtak, nosza rajta, neki a francziának, ember emberrel állott szembe, ahogy a szerencse hozta; erős gyengével, gyenge erőssel, az erős

még erősebbel. Máska nagyapátoknak egy nagy Góliát jutott. No szervusz világ, mondotta magában máska nagyapátok — most fűbe harapok. Mit csináljon? A franczia nagyon kiáltott: kujon! s abban a szempillantásban le is csapott a kardja. Le ám s ketté vágta a — levegőt. Feléje csap apámuram is, de az átkozott francziája tréfára vette, megragadta a kardot, hogy kicsavarja apámuram kezéből. De többet észszel, mint erővel: hirtelen csavarintott a kardján s úgy lenyisszentette a bolond franczia kezét, mintha ott sem lett volna. Arra nagy sebesen még egy vágást neki s lefordult a lova hátáról. Így ölte meg a küsdég huszár a franczia Góliátot.

Tapsoltak, éljenztek a gyermekek, mintha szemök láttára folyt volna le az élet-halál harc.

— A fejfán volt is valami vers arról, hogy mely sokat hadakozott s a sok hadakozásban egy sebet sem kapott, de már el sem lehet olvasni: az idő megemésztette a betűt.

— Hátha nem? jegyezte meg egyik fiu. Ujra festjük a vonásokat a szépen kikerekednek a betűk.

Köny csillant meg nagyapó szemében.

— Ó, ha még egyszer elolvashatnám! Olyanformán kezdődött:

Bocsánatot kérek a kissé riviális hasonlatért, de az új »tekintélyes« doktorátus is ilyennek ígérkezik: új czilinder lesz a lyukas ruhához.

Dr. K. A.

Peticzió a Kurlán.

Az általános választáskor, a *mária-radnai* kerület mandátumát *Vancsó Gyula* szabadlevél párti nyerte el. Az ellenjelöltje, a ki *Vancsó* 937 szavazatával szemben csak 206 voksot kapott, *Bokk Szevér* volt, akinek pártja kérvényrely támadta meg a győztes képviselő mandátumát. A Kuria *Paiss Andor* elnöklésével és Bene bíró előadása mellett tegnap tárgyalta a peticiót. A választást dr. *Kell Lipót* aradi ügyvéd védte, de a személyesen megjelent *Vancsó* képviselő kijelentette, hogy maga is élni fog a szólás jogával, ha a tárgyaláson annak szükségét látja. A kérvényezőket dr. *Mártha Sándor* lippai ügyvéd képviseli.

A kath. autonomiai kongresszus.

— Negyedik ülés. —

Budapest, jan. 13.

Szapáry Gyula gróf elfoglalva az elnöki széket, megnyitja az ülést.

Dr. *Hortoványi József*: A szőnyegen forgó javaslatot semmi körülmények között el nem fogadja. (Helyeslés). Ismerteti a kath. autonomia szervezésére irányuló törekvéseket 1791-től kezdve. 1872-ben alkottak ugyan egy szervezetet, de ez szentesítést nem nyert. Így maradt a dolog 1894-ig. 1895-ben a miniszterelnök kinyilatkoztatta, hogy a katolikusoknak az autonomia megadatik. Ez szóló szerint a legfőbb kegyur meghagyása folytán történt. 1895-ben *Wlassics* miniszter kijelentette, hogy az autonomiai kongresszust összehívja az 1871. statumok alapján.

A mostani szervezetben azonban nem lát mást, mint joglemondást. Mi szükségünk van nekünk autonomiára, mi szükség van itteni tanácskozásainkra, ha továbbra is a miniszter lesz a zárgondnok. (Elnök helyeslés).

A kongresszus elé annak idején a 27-es bizottság két javaslatot terjesztett, a többség és kisebbségi véleményt; és ekkor jött a szerencsétlen határozat, hogy az illetékes ténye-

zökkel kell érintkezésbe lépni. Ez volt a kongresszus megöklője.

Mikor a kormányval kezdettünk tárgyalni, már akkor elvesztettük lábunk alatt a talajt, mert ekkor a kérdés politikai kérdéssé vált. Nem habozik kijelenteni, hogy inkább semmi autonomiánk ne legyen, mint ilyen. (Ugy van!)

T vábbi fejtegetéseivel bizonyítja, hogy a javaslat rendkívül hátrányossá tenné a katolikusok tanügyi viszonyait. Ugy fejezi be beszédét:

— Temetőt készítünk Apponyi javaslatának elfogadása által s benne síremléket, a melyre ráírhatjuk gróf Apponyi Albert tiltakozó jelentését, hogy Magyarországon 10 millió katolikusnak ig n is voltak egyházpolitikai jogai, de kapitulált. (Helyeslés).

Báró Andreánszky Gábor: Az előtte szóló nagyon higgadtan érvelt, de konstatálja, hogy a hitelenség néhány évtizeddel ezelőtt sokkal nagyobb volt. Koldustarisznyának is nevezik a mostani javaslatot, erre csak azt mondja, hogy az apostolok is koldustarisznyával indultak el utjukra.

Zichy Aladár: Akkor más idők voltak.

Báró Andreánszky Gábor: Sokan azt mondják, hogy az autonomia azért nem létesül, mivel a nagy urak nem akarnak a néppel együtt munkálkodni. Nem demagóg, de kijelenti bátran, hogy szegényli a mai állapotokat és épp ezért kell megteremteni az autonomiát, hogy ez az állapot is megváltozzék.

Elfogadja a tervezetet. (Helyeslés).

Sághy — Apponyi ellen.

Sághy Gyula: Daczára Apponyi iránt érzett nagybecsülésének és tiszteletének, kijelenti egész nyíltsággal, hogy itt nem osztja Apponyi nézeteit. A 27-es bizottság többségének javaslatát annak idején sokan csak azért fogadták el, hogy a kisebbségi véleményből több pont átvéssék a többség javaslatába.

A 27-es bizottság mostani javaslatában két irányban hibásan járt el. Egyik irányban tulment a határon, másik irányban pedig még addig a határig sem ment el, ameddig kellett volna.

Az autonomiát a mostani tervezet alapján létesíthetőnek nem tartja. Ha nem is fogadja el a javaslatot a részletes tárgyalás alapján, azért még nem áll merev, intranzigens állásponton.

Azt javasolja tehát, hogy a kongresszus terjesszen fel egy újabb javaslatot a kormány útján a királyhoz és csak aztán később módosítsa a kormány esetleges javaslatai alapján.

A 27-es bizottság újabb javaslatát nem fogadja el. (Helyeslés).

Zichy Nándor helyreigazítja szóló által félreértett néhány passzusát. Különb — ugymond — nem csodálja az ily félreértéseket, mert a sajtó hibásan közli a beszédek.

Csillapítószer nem kell.

Dudek János: Hangoztatja, hogy a kongresszus törvényben biztosított jogait nem alkalmazhatja egy miniszter akaratához. Az autonomia ígérese csillapítószer volt az egyházpolitikai törvények okozta nagy felindulás ellen. Most a felindulás némileg megszűnt, a csillapítószerre tehát nincs szükség. (Helyeslés).

Nem is gondolhat rá, hogy katolikus szavazatával a javaslathoz hozzájáruljon. (Helyeslés és taps). Semmi nyomát nem látja gróf Apponyi nyilatkozatában annak a kurucz katholicizmusnak, amit ő Nagyméltósága nem sokkal ezelőtt az egyetemi ifjúsággal szemben hangoztatott, azonkívül ő intézményt, szervezetet akar, nem pedig valami miniszteri intézkedést.

A történelem ítélőszéke előtt állunk, unokáink ujjal rámutathatnának, hogy a mit az elődök 1848-ban megkezdettek, mi 50 év lefolyása alatt, nem hogy fejlesztettük volna, hanem 1901-ben leromboltuk. Nyomát sem látja annak, hogy eddig valamiképpen a miniszter akaratával szembeszállottak volna. Eddig minden csak meghunyászkodás, ezért ajánlja, hogy ne fogadják el a 27-es bizottság javaslatát. (Hosszas taps. Óljenzés).

Elnök öt perc szünetet rendel.

Szünet után.

Gróf *Zichy Vladimir* kijelenti, hogy a 27-es bizottság javaslata csakis erkölcsi kényszer alatt létesülhetett ily alakban.

A javaslat reczenzust keltett az összes katolikusok körében.

En hogyha a javaslatot a lehető legerélyesebben megtámadom, kijelentem, hogy ennek éle nem Apponyi személye iránt irányul, amiről ő nagyméltósága reményilem, meg is van győződve.

Ezután élesen és hosszan bírálhatja a javaslatot.

Apponyi: félreértett szavait magyarázza s elfogadásra ajánlja a 27-es bizottság javaslatát.

Idegen országban sokat hadakoztam,

Sok hadakozásban egy sebet sem kaptam.

— Tovább?

— Nem tudom, nem. Hiába erőltetem meggyengült emlékezetemet. A véletlen halálról volt még szép versezet. Mert lám ki hitte volna? A sok hadakozásban vele volt az isteni Gondviselés, aztán idehaza, a szülőtte földjén hosszú öregséget ért, s egyszer csak mi történt? Befordul a kapun egy bika nagy bömböléssel. A szarvával turta, hányta a földet. Aztán felvetette a fejét, végiment az udvaron, egyenesen az istállóhoz. Ott állott máska nagyapátok az istálló előtt. Mire kiszaladhattam a házból, látom, hogy az öreg ember fölkap egy vasvillát s elállja az ajtót.

— Vissza hé! — kiáltott s nekiszegelte a vasvillát.

Hetven esztendő nyomta a vállát s azt hitte, hogy még mindig fiatal erejében van. Pedig csak a bátorsága volt a régi, az ereje már nem. A bikát ugyan ledöfte, de abban a pillanatban elterült a földön apámuram is. Halva találtuk. Mert hogy szégyeniette visszahuzódni az istállóba, életével fizetett.

Mondták a fiuk: mi is így tettünk volna.

— Hát ti? — kérdezte nagyapó a leánykakat.

— Mi meg behajtottunk volna a jászol alá.

— Na, ezt éppen gondolám, — nosolygott nagyapó.

Derűre vált az emlékezés s most már nem volt maradásunk: mentünk a temetőbe. Előre szaladtak a gyermekek, vittek magukkal valami fekete festéket, ecsetet: ők majd kifestik a régi irást. Mire mi oda értünk, mind ott guggoltak az elfeketedett, korhadó fejfa körül. Nekigyult arccsal jelentették: kijött már az első sor. Nézzé, nézzé: nagyapó: »Idegen országban sokat hadakoztam.«

Leélünk a szomszéd sirhalomra s néztük, mint világosodnak meg egyenként a betűk. Olyan szépen, olyan ragyogó feketén, hogy azt leolvashatta a vén huszár is a magas mennyországából. Olvasta is bizonyosan, mert lehetlenség, hogy elkerülte legyen a figyelmét: mi történik az ő sirja körül. Látni vélem az öreget, amint eltűnődik oda fent s megcsóválta a fejét. Miféle gyerekek pingálják az ő fejfáját. Hát az az öreg ember vajjon ki ott a másik sirhalmon? Talán csak nem az ő fia? Fiatal, szép szál ember volt, amikor ő meghalt, most már öregebb, mint ő. Szinte az apja lehetne. De hosszú öregséggel áldotta meg az Isten! Hosszabbal, mint őt. Igen, ez az öreg ember, ez a csöndesen siró öreg ember az ő fia. De kik azok a különös ruhájú gyermekek? Ilyenformákat ő Páris városában látott. Azoknak is hosszú strimfli volt a lábukon, meg papucs. Sehogysem tud eligazodni. De szerencsére, arra vetődik az ő kedves sokat emlegetett kapitánya, a Splényi báró.

— Min tündöl, István?

— Nézzen csak le vitéz kapitány uram. A fejfám körül egy csomó gyermek. Velök a fiam, meg egy ur. Hogy kerülnek ezek ide? Talán csak nem jöttek Franciaországból?

Nagyot nevetett Splényi kapitány:

— Hej, fiam, nagyot fordult a világ, mióta mi felváltattunk a mennyországba. Azok a gyerekek a te máska-unokáid. Nézd azt a fiut, aki festi a fejfádat. Kerek száz esztendővel született később, mint te.

— Ó, édes Jézusom! Ne tréfáljon kapitány uram!

— Ilyen-olyan adta, mikor tréfáltam én! Hát ki törödnék a te fejfáddal, ha nem a véredből való vér.

Mintha egy pár csepp hullott volna le az égből. Vajjon nem a vén huszár könnye-e?

És kikerekedett mind a négy sor, anyyi, ahányat rámetezett a postás fejfáfaragó, — aki ugyan ki lehetett?

Idegen országban sokat hadakoztam,
Sok hadakozásban egy sebet se kaptam.
Sok számos esztendőt éltem e világon,
Véletlen történet okozta halálom.

És jön a név. S az évszám.

— Így volt ugy-e nagyapó?

— Így fiam, így, áldjon meg az Isten.
Könnyebb lesz a halálom.

Barabás Béla Nagyváradon.

Nagyvárad város országgyűlési képviselője, dr. **Barabás Béla** vasárnap és hétfőn megtette látogatásait a város előkelőségeinél, barátainál és a különféle társadalmi egyletekben.

Mindenhol, ahol csak megjelent, a legrokonszenvesebb benyomást keltette megnyerő modorával és ritka tapintatosságával, amelylyel volt ellenfelei közül is sokat meghódított magának.

Beszéde, amelyet a vasárnapi banketten tartott, éppen úgy mint szombati beköszöntője nem pártpolitikai szónoklat volt, hanem a város egész közönségének szólott pártkülönbség nélkül.

Tapintatosságára vall az a körülmény is, hogy minden társas kört meglátogatott, azokat is, amelyekre eddig csak messziről néztek azok is, akiknek hivatalos kötelességük lenne érdeklődéssel venni részt az ilyen társas körök életében. Méltán illeti dicséret érte Barabást, hogy ő felkereste kivétel nélkül mindegyiket. Természetes, hogy örömmel, lelkesedéssel fogadták mindentűt s e néhány nap alatt nagyot nőtt népszerűsége mindenfelé.

Barabás váradi időzéséről tudósításunk a következő:

A látogatások.

Dr. **Barabás Béla** képviselőnk vasárnap délelőtt látogatásokat tett első sorban **Rimler Károly** polgármester-helyettesnél s aztán városunk előkelőségeinél: a bibornoki palotában, a távollevő főispánnál, **Vinkler József** v. püspöknél stb.

Délben **Szokoly Tamás** pártelnök adott nagy ebédet képviselőnk tiszteletére, a melyen **Rimler Károly** és a 48-as párt vezérférfiai voltak jelen.

Délután a testületeket, köröket látogatta meg. Első sorban

az iparos körben

tett látogatást, ahol zsufolva volt minden helyiség.

Milbák József, a kör elnöke üdvözölte szívvel, meleg szavakkal s a jelen voltak zajosan éljeneztek a szeretett férfit.

Utána **Bertsey György**, a kör diszelnöke szólott.

Az össziparosság igaz érzelmeinek ad kifejezést, midőn Barabás Bélában azon férfit üdvözli, ki Nagyvárad város képviselőt tekintélyes részben az iparos szavazó polgárok bizalmából bírva, azok érdekeinek védelmezésében hivatott apostoluk leendő. Utal az 1872. évi törvényre az iparosokat sérelmesen érintő azon rendelkezésre, mely az iparosok censusát 21 koronában állapítja meg, szemben a földművesek 8 koronájával. A már 10 év óta különböző helyeken tartott Országos Ipari kongresszusok mind szorgalmazták, hogy az iparosok már 10 korona adó census alapján részesíthessenek a választói jogosultságban, de ez eredményre még nem vezetett. Kéri a képviselő ez irányban érdeklődését, melyre jó alkalom lesz az 1902. évi folyamán Nagyváradon tartandó Országos Ipari Kongresszus.

Barabás Béla válaszában megköszöntéssel emlékszik vissza gyermekkori impresszióira, melyek mint egy egyszerű asztalos ember fiának szívébe vésődtek. Igéri, hogy szívének egész szeretetével, igyekezetének teljességével rajta lesz, hogy az iparosság érdekei megfelelő méltánylásban részesüljenek, mire már a költségvetési tárgyalás alkalmával, a kereskedelmiügyi tárca költségvetésénél is alkalmat fog találni.

Végül **Szokoly Tamás** röviden megköszönte az iparos polgárság elvűségét s a kiváló vendég kíséretével zajos éljenzés mellett eltávozott.

A Réti Népkörben.

A Réti Népkör már a programbeszéd megtartásakor is lelkesült fogadtatást rendezett Barabás Béla tiszteletére. Vasárnap a Szent

László-hidnál 5 tagú lovas bandérium várta, a kik a kocsit előtt és mellett lovagoltak a Népkörig. A bandériumban részt vettek: Papp Imre, Papp Lajos, Fóris Béla, Rádúj Péter és Csapó Lajos. A fogadtatás impozáns volt.

A népkör helyiségét egészen megtöltötték a tagok, a kör előtt pedig az utca zsufolva volt lelkesült közönséggel.

Barabás Bélát Gábor János elnök és **Kemenszky Bertalan** fogadták. Ez utóbbi igen szép, talpraesett beszédben üdvözölte a kiváló vendéget.

Barabás Béla meghatva a szívből jött fogadtatás által, szólásra emelkedett. Meghajlok a nép nagysága előtt, meghat az önök hatalmas ovatója. Arra kérem, ne tekintsek itt maguk között az országgyűlési képviselőt, hanem én az önök, a nép képviselője vagyok. Szónokuk beszédéből egyetlen szót kivetek. Nem vagyok Önök között »Nagyságos«. Önökkel érzek, Önök érdekei az enyéme, fogadjanak el Önök engem polgártársuknak s tiszteljék bennem azt az embert, aki az önöknek tett ígéretét teljes erejéből betartani igyekszik.

Szünni nem akaró, többször megújuló éljenzés volt a refrain, mely az utca óriási tömege előtt hatalmas visszhangra talált.

Majd **Stern Herman**, **Halász Lajos**, **Szokoly Tamás** emelkedett szólásra.

Végül **Gábor János**, a kör elnöke emelkedett szólásra s felhívja a jelenlevő törvényhatósági bizottsági tagok figyelmét a réti mi-zerábilis állapotokra, kérve őket, hogy figyelmeiket ezekre a tarthatatlan állapotokra fordítsák.

A Gazdakörben.

A velencei hazafias gazdák, kik a választáson kurucz módra egy szálíg Barabásra szavaztak derék románjukkal együtt, most is lelkes rokonszennvel fogadták s látták vendégükül a népszabadság lelkes apostolát a »Gazdakör«-ben.

A réti egyszerű fogadtatás miatt a nehezen várt vendég csak fél hat után érkezett Velenzére. Már órákkal előbb összegyűlekezett a nagy tömeg, a városrészt férfi és asszony népe, kiknek csak kis része fért be a Gazdakör helyiségébe, a többi az udvaron és utcán tömörült. A házakon mindentűt ott lengett az ünnepi érzés kifejezője, a nemzeti trikolor. A lakosság túlaradó lelkesedésében még az ablakokat is kivilágította.

Mikor **Barabás** két oldalt a réti bandériumától kísérve megállott a Gazdakör előtt a cigányzenekar rázendítette a Rákóczyt, de ezt is tulharsogta az egybegyűlt nép egetverő éljen zaja.

Barabással érkezett **Szokoly Tamás**, **Halász Lajos**, **Fischer Emil** s több ellenzéki vezér férfiú. A terembe lépő képviselőt az óriási éljenriadal után **Kiss Elek**, a Gazdakör elnöke igen szép, nagy szónoki hatású beszéddel üdvözölte, melyben tolmácsolta a kör tántoríthatatlan ragaszkodását a közélet eme jeles férfira iránt, a ki kiváló tulajdonával az összes választók becsülését ki fogja vívni.

Barabás nagy csend és figyelem közt a következő szép beszéddel válaszolt:

Kedves Barátaim!

Őszinte szeretettel üdvözölöm e kör derék tagjait s annak itt megjelent vendégeit.

Egy szép beszédet hallottam az imént. Egy erőteljes igazság szólt belőle felém. — Nagyon szép és helyes volt az intenció, mely az elnök urat vezérelte. En is okultam rajta.

Hogy kis emberek közé jöttem, nem ismerem el. Nem tartom magam nagyobbra egyiküknél sem, a ki a haza javán dolgozik. Nem mi vagyunk kicsik, hanem a nagyok nem nagyok, mert tudja, hogy a parányok összességében rejlik az erő. A csatatéren sem a vezér szerzi a diadalkoszorút, hanem a hadsereg és a közkatona, mint Petőfi énekelt. Nem leereszkedni jöttem, nincsenek hű vágyaim, allűrjeim, hisz hogy itt másodsor is megjelentem, az egyedül az Önök érdeme.

Az elnök ur a kör kifejezője, az ő szavai a nép szívéből vannak merítve. Azon meleg kézzorítás, amelylyel elnökük kezét megfogom, legyen a válaszom szeretetükre és a

kapocs, mely önköz köti. Isten áldja meg Önöket.

A gyűjtő beszéd után bemutatták Barabásnak a kiválóbb gazdákat. Azután megkérték, hogy írja be nevét a nap emlékére az emlékkönyve.

Az emlékkönyv első lapján egy kedves üdvözölő vers volt, mely alá Barabás a következő verses sorokat írta válaszul:

»Szép versetekre azt felelem:
Köztetek otthonomat lelem.«

Végül **Szokoly Tamás** szólt a gazdákhöz pár lelkes szót, kérve őket, hogy tiszta hazaszeretetüket hagyják szent hagyományul utódokra is.

Virágos és lelkes éljenzés közt vett búcsút Barabás velencei hivatól.

A kiskereskedők társulatában.

A Gazdakörből a kiskereskedők társulatának helyiségébe kocsizott kíséretével Barabás. A választmányon kívül a kör tagjai is nagy számmal gyűltek össze az ünnepélyes alkalomra.

Weintraub Mór elnök és dr. **Adorján Ármin** titkár fogadták.

Dr. **Adorján Ármin** lendületes szép beszéddel fogadta dr. Barabás Bélát. Meg van arról győződve, hogy alkalomadtán jogos és méltányos kérésüket, ami mindenkor a kör érdeke lesz, szívesen fogadja.

Dr. **Barabás Béla** az ő szokott szívéhez szóló tüzes szavaival kijelentette, hogy ő nem parádezni jött, hanem meg akarja ismerni a polgárság s különösen a kiskereskedők ügyét, baját is és lelkes éljenzések között kijelentette, hogy mindenkor rendelkezésére áll a közérdeknek! Nyitva háza, szíve, lelke az egyes vagy az összpolgárság jogos érdekei megvédésének! Szavait szünni nem akaró éljenzéssel fogadták. Ezután a társulat ügyei iránt érdeklődött, de nem felültesen, mert a társulat alapszabályait és évi jelentéseit magához véve kijelentette, hogy a társulat működését figyelemmel fogja kísérni.

Ezután a jelenlevők lelkes éljenzése között egy igen szép emlékkönyv első lapjára, melyet a társulat erre az alkalomra készített, beírta dr. Barabás Béla és kísérete a nevét.

A társasvacsora.

A Sas-szálloda ódon nagytermében még nem volt olyan bankett, mint a milyent Nagyvárad város polgársága rendezett dr. **Barabás Béla** képviselőnk tiszteletére.

A hosszú asztalorokon kívül a legkisebb helyre is voltak asztalok beszorítva s daczára, hogy háromszáznál többen ültek az asztaloknál, majdnem ugyanannyinak már nem jutott hely s állva hallgatták végig a szebbnél-szebb beszédeket. A karzat is zsufolva volt hölgyközönséggel, de a teremben az asztaloknál is sok nő volt jelen. Leleges hangulat ömlött el a polgárság sokaságán. A szabadelvű pártból alig néhányan jelentek meg.

A Rákóczy-induló hangjai és percekig tartó éljenzés és taps mellett érkezett a terembe, **Szokoly Tamás** s még néhány párttag kíséretében dr. **Barabás Béla** s a főasztal közepén foglalt helyet. Mellette **Rimler Károly** s **Szokoly Tamás**, vele szemben pedig dr. **Vucskics Gyula** plebános ültek.

A második fogás után megereedtek a szónoklatok.

Az első pohárköszöntőt **Sulyok István** mondotta.

Tiltakozik ama fölfogás ellen, hogy a függetlenségi párt a multak kincsesházából táplálkozik. Ez nem való. Ez a párt a nép szívéből nőtt ki, a néppel érez s így a függetlenségi párt a jövő. Nem igaz, hogy a párt ideálja chimera, utópia. A pártnak szíve-vérével kell ápolni elveit. Utal a csodás meglepetésre, amit a függetlenségi zászló diadalával Nagyvárad szerzett az országnak. Azt a cserfa koszorút, amit Barabás itt kapott, oly nagyra becsüli, mint amit az olympusi játékok győztesének nyujtottak. Barabás Bélát élteti s kívánja, hogy e név mind becsültebb legyen az ország népei előtt. (Leleges éljenzés.)

Dr. **Vucskics** Gyula Nagyváradi fényes múltjára utal, hogy feltüntesse annak a mandátumnak a nagy értékét, melyet a polgárság nyújtott. Szent László városa az a hely, a magyar lovagiasságnak eszményi példaképe, a nemzet nagy királya Szent László alapította a várost. Sirja a nemzet legszentebb ereklyéje lett, melyhez királyok zárandokoltak erőt meríteni nagy kötelességük teljesítéséhez és ugyanezen sirhoz zárandokolt az egész ország polgársága — igazságot keresni. Később a tudományok és művészetek városa lett Váradi, püspöki székhely a többi közt egy Vitéz úttal — Mátyás nevelője. A nemzet küzdelmeiből és szenvedéseiből mindig kivette a részét ez a város, mely Erdélynek kulcsa s egy időben a fejedelem székhelye volt. És hogy a legutóbbi időkre vessünk tekintetet: a szabadságharcban itt volt a honvédség fegyvergyára és a városnak első alkotmányos képviselője Szacsavay Imre volt, a debreczeni országgyűlés jegyzője, kit a váradi mandátum a nemzet vértanújává tett. És a ki az utolsó 20 évig volt a város képviselője, innét indult ki a bihari pontokkal politikai pályájára, melyen a miniszterelnökségig jutott. Barabás Béla eddigi szereplésével megmutatta, hogy érzi a mandátum becsét. Tegnap idejőretelekor azt mondta, dolgozni akar a város és polgárai érdekében. Legyen a működése áldásos az egész városra s annak minden polgárára. Isten éltesse!

Halász Lajos a jövőről szól, amely Nagyváradra s a függetlenségi eszmére dicsőségteljes lesz. Lelekesítően beszélt Barabás Béláról s Szokoly Tamást éltette, akinek elsősorban köszönhető az október 3-iki fényes győzelem.

Zugó taps, óriási éljenzés közben állott fel Barabás Béla s hosszú ideig nem birt szóhoz jutni. Majd általános figyelem között, néma csendben kezdte meg hatalmas beszédét, amelyet sűrűn szakított meg a lelkes éljenzés és taps.

Nem tudja mit fog mondani, mert nem tudja magát beletalálni a lélekemelő helyzetbe, amelybe őt a város polgárságának csodás szeretete állította. Hallotta a tapsot s még kisebbnek érzi magát. Keresi az igazságot s látja az erős közszellemet, amelyre a dicső városnak szüksége van. Ugy érzi, fölzsabadultak az erők s hogy föl kell használni a közszellemet a megnyilatkozását. Nem egyszerű vacsorára, ünnepre gyűltek össze a lelkes polgárok, oly ünnepre, melynek magasztossága fölviszi lelkét a nemzetek Istenéhez, akit arra kér, hogy a gondolatot, mely a város lakóiban fölébredt, tartsa meg a jövő nemzedéknek. (Lelekes éljenzés, taps.) Költői lendülettel dicsőíti a megjelent hölgyeket, köszöni, hogy őt, az egyszerű polgárt ily őszinte szeretettel tisztelték meg. Majd fölemlítette, hogy neki is volt gyermeke, akit a természet törvénye elszólitott. Ekkor neje azt mondta: apai kötelességed megszünt, most szolgálj mint egész ember a hazának. Azóta egész lelke, működése a hazáé. (Eljenzés és taps.) Nagyon hosszú élet kellene ahhoz, hogy megmutassa, hogy a szeretetre érdemes. (Zajos éljenzés.) Sokan vannak a városban ellenfelei és barátai. Az utóbbiakat arra kéri, nézzék el hibáit s együtt dolgozzanak, akik ellenségei, hallgassanak el az ócsarlással, mert jön idő, midőn egy közös téren találkozunk s baráti kezet nyújtunk egymás felé. (Viharos éljenzés.)

A történelem mutatja, hogy az volt a szerencsétlenségünk, hogy viszálykodás dult mindig közöttünk. Ha csak egymással kellene viaskodnunk, de annyi az ellenségünk kint és idebent. Akiknek gyökerünk van a hazában, tartsunk össze, ne dobogtassák haraggal a haza földjét, mert leszakad, de ha összeölelkezünk, a szeretet mindenható melegében egy boldog és független hazát teremteni. (Élénk taps és éljenzés.)

Azt a viszonyt, mely közte és a város polgárai közt keletkezett, nem szabad szétvágni. Ő az első, ki keresi az utat az ellentétek kiegyenlítésére, de kéri azokat, kik kezébe adták a nemzeti dicsőség lobogóját, álljanak továbbra is mögötte, mellette és buzdítsák. (Zajos lelkes éljenzés, fölkiáltások: ott maradjunk!) Tőlük szerzi az erőt a további küzdelem Isten áldását kéri a jelenlevőkre és családjukra. A város boldogulására és Nagyváradi polgáraitra

űriti poharát. (Szünni nem akaró, viharos éljenzés és taps.)

Dr. **Adorján** Emil a város vezetésének eddigi irányát bírálja s azt elítéli. Vádja azonban csak a multra vonatkozik. Ma az a kiváló férfi áll a város ügyeinek élén, aki Barabást legelsőben üdvözölte a vasutnál, érkezésekor s a fejlődés előjelei láthatók. Lendületes beszédben felemlíti, hogy gyermekkorában mutattak neki egy derék aggastyánt s azt mondták: ez Rimler Károly 48-as érzelmű férfi. Mindvégig rendületlenül megmaradt a férfi. Mindvégig eszmék hívének. Bizonyára fiának függetlenségi eszmék hívének. Bizonyára fiának szívébe is jutott abból a függetlenség iránt buzgó vérből. Azt kívánja, hogy a polgármester-helyettes, ha a politikában nem lehet is, de a város igazainak kivívásában éppen olyan kurucz legyen, mint az az öreg tiszteletré méltó 48-as pap. Poharát Rimler Károly polgármester-helyettesért űritette. (Zajos tetszés és éljenzés.)

Rimler Károly helyettes-polgármester általános figyelem között szólt fel. Barabás szavait idézi: szeressük egymást. Politikáról nem szól, mert a város vezetésében nincs politika egyéb, mint mindent megtenni a város, a polgárság boldogulására. Két örökséget hagyott rá az édes atyja: egyik a becsületes név, a másik a város szeretete. Atyja buzdította, hogy a város szolgálatába álljon s ezt soha sem bánta meg. Beszéde végén Nagyváradi város polgáraitól emelte poharát.

Már az előbbi szónokok beszéde között többször zajosan kívántak hallani **Pálffy** Bélát, aki végre is engedve a zajos taps és kérésnek, szólásra állott fel, beszédét azonban csak pár perc múlva kezdhette meg, a mikor sikerült a tomboló éljenzést lecsillapítani. Igen szép poétikus beszédben két karácsonyfáról szólt: a város volt és jelenlegi képviselőjéről. A régi senyvedt, mert nem volt meg a talaja, a mostani dusan tenyész, mert szikla talajban a függetlenség magas tos eszméjében van az éltető ereje. És csak is ez az igazi karácsonyfa, mert éppen úgy hordja a keresztet, a nehéz igát, mint a tülevélű fenyő. És utal a mostani abnormis időjárásra, mikor télnak kellene lenni és tavasz van. De hisz ez nem csoda! Nagyváradnak október 3-án volt karácsonya, mikor a függetlenségi karácsonyának egy oly tündöklő tagját kapta, mint Barabás. A hosszú és szép beszéd telve volt gyönyörű hasonlatokkal, ugy, hogy a lelkes éljenzés és taps igen sokszor szakította félbe ezt a méltán ünnepeit és kiváló szónokot.

Sebők Gyula fővárosi hírlapíró — a Tiszántúli budapesti tudósítója — Barabást úgy méltatja, mint aki láng szavával győzte meg Nagyváradi polgárait.

Dr. **Stokker** József szólt fel az éljenzés lecsillapulta után. A lelkiismeret felszabadulásának diadalát üli s hogy ezt oly férfi idézte elő, aki erre legalkalmasabb volt. Legyen állandó a diadal Nagyváradon, de ott is, a hol ezt még nem vívták ki. A függetlenségért űritette poharát. (Eljenzés.)

Dr. **Sarkadi** Lajos bár szabadelvű párti, eljött mint nagyváradi polgár, hogy tiszteletet fejezzék ki, amikor Nagyváradi képviselője itt van. Ott volt a programbeszéd is és a közjogtól eltekintve, egy érzelmük van. Benne is az az érzés, hogy az emberiséget boldogítsák. (Eljenzés.)

Ezután még jó ideig együtt maradt a társaság s Bara testvérek jó zenéje mellett kedélyesen mulattak.

Az ételek és italok kifogástalanok voltak.

Tegnap délelőtt a kir. táblán részt vett egy bünygyi tárgyaláson dr. **Barabás** Béla, déltől pedig folytatta a látogatásokat.

A bikarmegyei Casinóban.

Beöthy László főispán, **Szunyogh** Péter alispán, **Cziffra** Gerő alelnök s nagy számú tagok voltak jelen.

Mikor Barabás megérkezett a város fogadta, **Beöthy** László főispán elébe ment s szívélyesen szorított vele kezet, majd **Cziffra** Gerő alelnök üdvözölte meleg szavakkal.

A látogatás és fogadtatás igazi uri, gavaléros lefolyású volt.

A **kereskedelmi Csarnokban** szintén nagy számmal gyűltek össze a tagok a látogatás alkalmából.

Reismann Mór elnök üdvözölte a tisztelet és becsülés hangján s az elismerés őszinte szavaival.

Ezután hosszasan társalgott az elnökön kívül dr. **Hoványi** Géza alelnökkel s a tagokkal.

Este 6 óra tájban

a kath. körben

teti látogatást dr. Barabás. Midőn a nagy társalgóba belépett, a nagy számban összegyűlt tagok lelkesült éljenzéssel fogadták.

Palotay László pápai prelatns, egyh. elnök üdvözölte, amire a kiváló vendég megköszönte a meleg, szívélyes fogadtatást.

Megtekintette az összes helyiségeket s tetszésének adott kifejezést a kör gazdag berendezése felett.

Midőn szívélyes búcsu után eltávozott, ismét felhangzott a lelkes éljenzés.

Ugyancsak tegnap meglátogatta az összes szerkesztősegeket.

Szeretett képviselőnk még pár napig időzik közöttünk s ismét felmegy a képviselőház január 16-án kezdődő tárgyalásaira.

UJDONSAGOK

A Gyermekbarát-egyesület közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését a Gyermekbarát-egyesület.

A tanácskozást az elnök remek megnyitó beszéddel vezette be. Ha a közgyűlés — ugyan — azt tapasztalta, hogy a működés, fejlődés meglankadt, az ne hangolja le, mert nem a jótékonyság forrása apadt, ez nem fog kiapadni soha, hanem az erők szétforgácsolása, a számos, nemes versenyben levő egyelet veszi tulságosan igénybe a jótékony emberek áldozatkészségét. Másrészt az egyesület vezető tagjainak nagyrészt igénybe veszi a hivatalos elfoglaltságuk, nem képesek elegendő erőt fordítani az egyelet tevékenységére. E vádat az elnök önmagára is, de másrészt a többi tisztviselőkre és a választmányra vonatkoztatja. Azért azt véli, hogy minden tényezőket meg kell ujtani, a választmányt újabb buzgó tagokkal bővíteni; az egyesületi munkát több vállra háritani. Ez uton több fejlődést, sikert és eredményt remél. Lelekes éljenzés követte a megnyitót.

Beczky Lajos pénztárosnak a felmentvényt megadták.

Dr. **Várady** Zsigmond hosszabb felszólalásban tett indítványt a tagok szaporításának módjaira.

A közgyűlés a szellemesen indokolt felszólalást mindvégig figyelemmel hallgatta s kivétel nélkül elfogadta.

Ezután megejtették a választást. Sipo Orbán elnöklettel alatt lelkesedéssel választotta meg ismét elnökül **Ritók** Zsigmondot, ki — bár őszintén előadta aggályait, elfoglaltságát — nem volt képes visszautasítani az osztatlanul nyilatkozó szeretetet és ragaszkodást.

Egyhangulag választotta meg továbbá a közgyűlés alelnökké: **Huzella** Gyulát és dr. **Berkovits** Ferenczet; titkárokat: **Winkler** Lajost, dr. **Adorján** Armit és **Molnár** Jenőt (uj); pénztárnokul: **Mihelfi** Emilt; ellenőrt: **Beczky** Lajost; gondnokul: **Hegyesi** Márton, **Hegedűs** Gézát és **Weidlich** Jánost; számvizsgálókat: **Aufricht** Mórt, **Farkas** Izidort és **Harmathy** Károlyt; orvosokul: dr. **Berkovits** Miklóst, dr. **Mayer** Lászlót, dr. **Kornstein** Lajost, dr. **Schiff** Ernőt (uj), dr. **Rácz** Odont (uj) és dr. **Szabó** Györgyöt; választmányi tagokul; dr. **Bulyovszky** Józsefné, **Pognár** Sándorné, **Busch** Dávidné, özv. **Fehér** N. **Gizella**, **Léderer** Dávidné, özv. **Recht** Ignáczné, **Ritók** Zsigmondné, **Sal** Ferenczné, özv. **Schwartz** Abrahamné, **Schütz** Albertné, **Ternyei** Antalné, **Tóth** Jenőné, **Vulcan**

Józsefné, Winkler Lajosné, Kurovsky Ferenczné (uj), Farkas Etelka (uj), Gyémánt Jenőné (uj), Medvigy Mihályné (uj), Weschler Adolfné (uj), dr. Kornstein Lajosné (uj), Ritoók Margit (uj), és Reismann Mórné urhölgyeket. Továbbá: Bordé Ferenczet, dr. Bulyovszky Józsefet, dr. Hoványi Gézát, dr. Konrád Márkot, dr. Grósz Menyhértet, Mezey Mihályt, Réz Mihályt, Sipos Orbánt, dr. Várady Zsigmondot, Rimler Károlyt (uj), dr. Edelmann Menyhértet (uj), Kapes Miklóst (uj), dr. Várnay Ferenczet (uj), Molnár Lajost (agrárius uj), Szűts Izsót (uj), Stern Hermann (uj), Pallay Lajost (uj), Huzella Gyulát (uj), dr. Kurländer Edét (uj), Szokoló Tamást (uj), dr. Rosenthal Mórt (uj), Szántó Lajost (uj), Ováry Lajost (uj), Rothmann Jakabot (uj), dr. Adorján Emilt (uj), Kurovsky Ferenczet (uj), Ullmann Félixet (uj), dr. Gerő Sándort (uj).

Ügyészül szintén egyhangulag dr. Gyémánt Jenő lett megválasztva.

TAJÉKOZTATÓ.

Jan. 22. Választmányi ülés Kath. Körben.
Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakademián.
Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

Jan. 19. Katholikus Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium disztermében este 6 órakor.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* **Püspökszentelés és installáció.** A még novemberben kinevezett püspökök felszentelése még a nagyböjt előtt meg fog történni. A jövő vasárnap, január 19-én Budapesten az egyetemi templomban szenteli fel *Császka György* érsek-metropolita *Várossy Gyula* székesfejérvári püspököt, aki még a nagyböjtben megtartja installációját. — Gr. *Széchenyi Miklós* győri püspököt a hercegprímás fogja felszentelni Bécsben a Pázmáneum kápolnájában; installációját husvét után tartja április 13-án. Dr. *István Vilmos* szombathelyi püspök már régebben fel lett szentelve, mint a b. e. *Hidassy Kornél* segéd-püspöke; installációjának napja még nincs kitűzve, mert a prekonizációról szóló okmány még nem érkezett meg Rómából. Végül *Radnai Farkas*nak, a váradai segéd-püspöknek felszentelése mint már megirtuk f. hó 25-én lesz Budapesten a központi szeminárium kápolnájában. A felszentelést dr. *Schlauch Lőrincz* bíbornok-püspök végzi báró *Hornig Károly* veszprémi és dr. *Belopotoczky Kálmán* tábori püspök mint consecratorok segédkezése mellett.

* **Beliczey főispán halála.** *Beliczey István*, Békésmegye volt főispánja vasárnap 71 éves korában meghalt. Utóbbi időben Csaba társadalmi életében tevékenykedett s agilitását s a közügyek iránti érdeklődését utolsó pillanataig megtartotta. Halála érthető részvétet keltett megyeszerte.

* **Hova lett a brilliant kő?** Egyik helybeli kereskedő egy kedélyes kalaber játszma keveredett a Korona-kávéházban tegnap délután. Annyiban volt kedélyes, hogy járta a sok kontra, kassza és ultimó, úgy hogy a játék igen változatos volt. Természetes, hogy ez igen heves kézmozdulatokkal és asztallap ütögetéssel jár, úgy hogy a kereskedő egyszer csak azt veszi észre, hogy az ujján levő szép arany-

gyűrűből a brilliant kő ki-, illetőleg elveszett. Keresték persze, de nem találták. Most ez uton kéri a becsületes megtalálót, hogy tulajdonát juttassa a rendőrségre.

* **Halálozások.** Mély gyász érte városunk két előkelő családját. Harasztkereki *Horváth Kálmán* szül. Sztarill Karolina urnő Kabán e hó 11-én rövid ideig tartó súlyos betegség után elhunyt. Az elhunyt urasszonyt férjén és három gyermekén kívül nagyszámu rokonság gyászolja. Így *Székely Sándor* káptalani főszámvévő, ki nővérét és dr. *Molnár Imre* jogtanár, ki sógoronőjét gyászolja az elhunytban. A temetési szertartás gyászos aktusa e hó 13-án volt, mikor az elhunyt **44-ik születésnapját és házasságának 25-ik évfordulóját ülte volna meg.**

Részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Özv. *Eszéki Gyuláné* szül. *Piblinger Sarolta* úgy a maga és az elhunyt testvérei: *Julianna* férjével *Kovács Zsigmonddal* és gyermekeivel; *Ilka* özv. *Lautsek Károlyné* és gyermekeivel; *Emma* férjével *Nyárády Zsigmonddal* és gyermekeivel; *Odón* nejevel *Heine Margittal* és gyermekeivel; *Margit* férjével *Visky Sándorral*, valamint számos rokonok fájdalomtelt szívvél jelentik a felejthetetlen férj, testvér, sógor és rokonnak *Eszéky Gyula* máv. tisztviselőnek élte 46 ik, boldog házasságának 6-ik évében hosszúságos szenvedés után folyó hó 12-én történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 14-én, délután 2 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint a Szent János-utca 460. számú háztól fogtak a váradolási i. közsirkertben örök nyugalomra tételni. Nagyvárád, 1902. január 12. Béke lengjen porai felett!

* **Lefülett sikkasztók.** *György Biró* Jenő cipész és neje *Péter* Katalin nyárad-szeredai lakosok valahogy 185 korona készpénzre tettek szert, még pedig a mostanában divó sikkasztási rendszer szerint. És mivel egészen ragaszkodni akartak korunk szelleméhez, úgy tervezték, hogy a pénzből utazzunk Nagyváradra! Azonban a kolozsvári csendőrség távirati uton megkereste a mi rendőrségünket, mely a szombat éjjeli 10 óra 44 perczkor érkező kolozsvári személyvonaton le is fűlte a modern házastársakat. A letartóztatott szökevényeknél még 80 korona készpénzt találtak, a kiket aztán visszakísértetés végett átadták a csendőrségnek.

* **Huzella Gyula az iparosokért.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara új elnöke megmutatja, hogy mindenképp méltó a beléje helyezett bizalom. Lévai Márton egy nagyobb munkához állami segílyt kért. Hogy valóban helyes információt adhasson ez ügyben, *Huzella Gyula* Sarkadi Lajos dr. és *Szűcs Izsó* kíséretében maga látogatta meg a könyvkötő műhelyt és saját tapasztalatai alapján fogja a kérelmet ajánlani.

* **A fugyi-i telepítés.** A közeli Fugyi község határában nagyobb szabásu telepítésen fáradoznak. Az előkészítéssel megbízott elnök *Borsos István*. A telepítésnél az újabb egyezés szerint katasztralis holdanként 1902. február 1-én 30 korona, 1902. szept. elsején 30 korona, 1903. szept. 1-én 40 korona fizetendő. A befizetett földterület után feletermés már ez évben is a t lepest illeti.

* **Diszes temetések.** Nagy részvét nyilvánulása mellett ment végbe vasárnap d. u. a *Reményfy* Rezső 48/49. honvéd és nyug. posta tanácsos temetése. A temetési szertartást *Dencs János* tb. kanonok végezte segédlettel, a mely után megindult a gyászmenet, nagyszámu résztvevők kísérték a megboldogultat az olaszii sirkertbe, hol örök nyugalomra helyezték. A temetésen jelen voltak az 1848/49-iki honvédok, valamint a posta tisztikar nagyrésze. Az érczkoporsón az özvegy koszoruján kívül még sok koszoru volt elhelyezve. — Tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra *Tóth Jenő* hamvait nagy

részvét nyilvánítása mellett. A temetési szertartást itt is *Dencs János* kanonok végezte segédlettel. A diszes érczkoporsót a 4-es fogatu tüveges gyászkocsira helyezték s megindult az impozáns gyászmenet. Elől a koszorut vivő kocsis mi telve volt szebbnél-szebb koszorúkkal szallaggal és felirattal, majd a gyászkocsi, valamint a nagyszámu résztvevők sokasága kísérték a megboldogultat az olaszii temetőbe, hol a családi sirkertbe örök nyugalomra helyezték. A koszoruk feliratai a következők voltak:

A mélyen gyászba borult özvegy — Szeretett férjének. Mély fájdalommal — *Navay Sándor* és családja. Felejthetetlen jósa atyjuknak — *Jenő, Paula, Karla* és *Ede*. Utolsó üdvözléssel — *Gyurkovits Cornél* és neje. A család régi barátjának — *Gálbory Sámuel*. Mély tisztelettel — *Steiner Benjámin* és családja. Tisztelete jeléül — *Némethy Ferenc*. *Tóth Jenőnek* — a *Schöpflin* család. Az üzleti személyzet — Legmélyebb tisztelete jeléül. Mély tisztelete jeléül — dr. *Némethy Gyula*. Tisztelete jeléül — *Dobozy Kálmán*.

A temetésen ott volt: *Sal Ferencz*, *Cziffra Gerő*, *Huzella Gyula*, *Frankó Endre*, *Kiss Elek*, *Márkus László*, *Balázsházy Iván*, dr. *Fráter Imre* és még számosan.

A diszes temetéseket *Weiszlovits Adolf* és fia rendezte.

* **Hangverseny a Szacsavay-szobor javára.** Nagyszabásu hangverseny lesz vasárnap d. u. a Kereskedelmi Csarnok disztermében, még pedig a Szacsavay-szobor javára. Remélhetőleg ezuttal nagyobb lesz a siker, a miről előre látszik kezkeskedni a szereplők névsora: *Székely Irén*, *Kürthy Margit*, dr. *Adorján Emil* és *Biró Lajos*. Kezdete 4 órakor. Helyárak: kör-szék 3 kor, támlásszék 2 kor., számozatlan ülőhely 1 kor., diák- és állóhely 50 fillér, karzat 40 fillér. Jegyek előre válthatók *Farkas József* virágüzletében, továbbá ifj. *Kohn Sámuel*-nél és *Flegmann Árminnál*. Pénztárnyitás 3 órakor. A kiválóan élvezetesnek ígérkező hangversenyre ezuttal is felhívjuk a közönség figyelmét.

* **Gyermekekórház Nagyváradon.** Nagyvárad városa már berendezte Sztaroveszky-utcán a gyermekekórházat. A belügyminiszter kiküldötte, dr. *Reisz* egészségügyi tanácsos tegnap Nagyváradon időzött s megtekintette a gyermekekórház berendezését. Tudvalevőleg a belügyminiszter attól tette függővé, hogy megadja a nyilvánossági jelleget a kórháznak, ha a berendezés a miniszteri rendeletnek megfelel. Dr. *Reisz* teljes megalégedéssel nyilatkozott a kórház berendezéséről; azt czélszerűnek találta s kifejezést adott annak, hogy a város biztosan megkapja a nyilvánossági jelleget az engedélyt. A gyermekekórházat, Nagyvárad ezen legifjabb humanus intézményét valószínűleg májusban megnyitják.

* **Vigyázatlanság a gyufával.** *Kondoroson* Cserevenyecz János házában gyufa került 4 kis gyermeke kezébe, kik az udvarban játszani kezdtek a gyufával. Egymásután gyujtógatták meg és örültek a lángjának. Az eldobott gyufák közül azonban egy felgyujtotta az udvaron felhalmozott szalmát, mely hatalmas lángnyelvekkel égni kezdett. A gyerekek sikoltozására előjöttek a szomszédok és eloltották az égő szalmák tüzeit, mielőtt komolyabb kár történt volna.

* **Magyar virtus! Bihar-Mezőkeresztesen** Sz. J. polgártárs feljelentette a pénzügyigazgatóságnál a községet, hogy a fogyasztási adót albertbe adta. Mikor a tényállás kiderítése czéljából a pénzügyőri biztos nála megjelent, kissé össze különböztek, annyira, hogy Sz. uram ajtót mutatolt s kijelentette, hogy ha azonnal nem távozik, hát lelövi. Argumentumképen elő is kapta a revolverét, mire a biztos ur eltávozott ugyan, de meg is tette az illető helyen a feljelentést. Most már a feljelentő lett a feljelentett.

* **Találtatott.** A *Mendelényi Béla* változatos talált tárgyak letéti gyűjteménye újabban egy legyezővel és egy ostorral szaporodott. A ki magáénak gondolja, kellő igazolás mellett átveheti nála.

x A Polgári takaré- és segélyszövetkezet vasárnap d. e. 11 órakor tartotta Sarkadi Tihamér elnöke alatt évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentése, melyet Aczél Zsigmond, a szövetkezet ügyvezető igazgatója terjesztett elő, kiemeli azon örvendetes eseményt, hogy a szövetkezet, mely már évek óta emelkedő irányzatot követ, ezúttal is nemcsak anyagi, de erkölcsi siker tekintetében is jelentékeny haladásról számolhat be, a mi fényes bizonyítéka annak, hogy a közönség ezen intézet üdvös és áldásos voltát és működését már rég felismerte a belépése által azt mindjobban támogatja. A szövetkezet az elmúlt évben 321 taggal s 4130 üzletrészszerrel gyarapodott s így összes tagjainak száma 2378, üzletrészeinek száma 44953-ra rugott, mely számok a folyó évben nyitott 7-ik évtársulatba való tömeges belépések által már eddig nagy mértékben emelkedtek. A most felszámolás alá kerülő 4-ik évtársulatnak tagjai 20 filléres üzletrészenként 2 korona 60 fillér osztalékban részesülnek, ami 5°/₁₀ százaléknak felel meg. A közgyűlés a felsorolt jelentéseket és zárszámadásokat elfogadta s a szokásos felmentvényt megadta s végül egyhangu felkiáltással Moskovits Mór, Mezey Ödön és Polgár Gyulát az igazgatóságba, Sonnenfeld Adolf, Blum Géza, Szilárdy Ernő, Cziller Imre és Bröder Jenőt a felügyelő-bizottságba rendes, Kovács Kálmán és Berger Lajost póttagul beválasztotta.

* Elveszett öle. Ozv. báró Gerliczy Félixné kedvenc kis ölebe tegnap a délelőtti órákban elveszett. A kis kutya hosszú, fekete szőrű, hosszú fülü, sárga lábú; megtalálójára 20 korona jutalomban részesül.

EGYESÜLETEK.

A Réti Népkör közgyűlése. A Réti Népkör f. hó 25-én d. u. 3 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését. Tekintettel azon körülményre, hogy a választmány és tisztikar a közgyűlésen újból alakittatik, felkérem a kör tagjait, hogy ezen gyűlésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1902. január 11. *Magyar Jenő* jegyző.

Igazságszolgáltatás.

Az új-szt.-annai zendülés.

Uj-Szent-Anna aradvármegyei községben az 1899-ik évi január hó 17-én véres kimeneti bíróválasztás volt. A választás véres voltának részben a járás főszolgabírójának erőszakoskodása volt az előidézője, aki ugyanis saját hivatalos jelöltje mellett kardoskodott, míg a nép saját jelöltje mellett tömörült. A főszolgabíró erőszakoskodásának sikerült keresztülvinni jelöltjének a megválasztását, ezen körülmény azonban a népet iszonyuan dühössé tette s a községbázát valóságos ostrom alá fogták, követelve az új bíró kiadását, ki a vérszeljes fenyegetőzések elől a többi hivatalos személyekkel a készenlében tartott csendőrség oltalma alá menekült.

A járási főszolgabíró látván a helyzet kritikus voltát, a nép közé lövett, azonban nem érte el célját, mert a fellépésnek korántsem lett megfélemlítés az eredménye. Egyszerű ordításban tört ki a nép s pár perc alatt felgyverkezve mindenféle vasközökkel, s botokkal, megbosszulni akarták a hat halottnak és tizenhat sebesültnek igazságtalan halálát. Farkasszem néztek a községbázára ajtajában álló csendőrökkel, szóval oly fenyegetően viselkedtek, hogy Aradról táviratilag kértek katonaságot, kiknek jelenléte is csak napok múlva tudta a csendet annyira amennyire helyreállítani.

Ezen véres zendülés állítólagos előidézői közül 34 izgatót helyeztet az aradi ügyészség vád alá. A zendülés 12 kolompósát — többnyire asszonyokat — az aradi kir. törvényszék a megtartott főtárgyalás alkalmával 6 hónaptól 12 évig terjedő fegyházzal sújtotta, a többi 22 izgató ellen bizonyítékok híján a

vádat beszüntette. A kir. ügyész megfelebbezte az ítéletet s öt nőnek, — kiknek a zendülés elmérgesítésében szinte nagy részük volt — újbóli vád alá helyezését kérelmezte.

Igy került a nagyvárad kir. tábla elé ez az ügy, melynek felelbiteli tárgyalása tegnap reggel 9 órakor vette kezdetét *Urban* Adolt kir. táblabíró elnöke alatt.

Az ügynek *Poynár Dénes* kir. táblabíró volt az előadója, a közvédat *Kurovsky* Ferencz kir. helyettes főügyész képviselte, védő volt *Barabás Béla* dr. városunk országgyűlési képviselője.

Poynár Dénes előadó előterjesztése után a berendelt 5 vádlottnő hallgattatott ki az előzmények s az izgatásnak látszó ténykörmények megvilágítása céljából.

A bizonyítási eljárás befejezése után az idő előhaladottsága miatt a tárgyalás ma reggel 9 órára halasztatott el, mely alkalmával *Barabás Béla* dr. fogja megtartani védő- és Kurovsky főügyési helyettes vádbeszédét.

Megverte az anyját.

Kobok Gábor sonkolyosi paraszt legény kétszer is jegyet váltott már, de hymen lánczainál erősebb hatáson volt anyjának pergő nyelve s szomszéd- és nénemasszonyok segítségével sikerült mindig lebeszélni a legényt fontos szándékáról, mást; jobbat, szebbet ajánlván az ifjunak. Túrta a legény a dolgot egyideig, de türelme végre is fölmondta a szolgálatot. Egy alkalommal ugyanis éppen jegyétől jött haza, — atól, akit már olyan régen az édes anyja kommandált — és mert az anyja a leány kisebbitésével fogadta a légyottrót visszatérő legényt, a szerelmes *Gabit* ez annyira kihozta a kerékvágásból, hogy megfeledkezve a szülők iránti szeretetről és tiszteltől, s felemelte kezét édes anyja ellen s dühében ugy oda dobta az életes asszonyt egy farakázhoz, hogy a kemény ütés következtében nyolcz napig nyomta az öreg asszony az ágyat.

A könnyű testi sértés vétsége miatt vád alá helyezett *Kobok Gábor* ügyében tegnap lett megtartva a főtárgyalás *Millye Gyula* kir. táblabíró elnöke alatt.

A bizonyítási eljárás befejezése után *Kobok Tógyerné* sértett visszavonta a panaszt s ennek folytán terhelő körülmény nem lévén, a közvédlő a vádat elejtette.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR

Kedden: A kis mama.
Szerdán: Szókimondó asszonyság.
Csütörtökön: Bőregér.
Pénteken: Nagyon szép asszony.
Szombaton: Carmen.

Barabás Béla a színházban. Teljes világitás hirdette tegnap a színházban, hogy vendéget várnak a fehér falak, a piros páholyok: dr. *Barabás* Bélát, Nagyvárad város ünnepelt képviselőjét. Rip van Winkle előadásának első felvonása közben érkezett meg az illusztris vendég *Rimler* Károly po'gármester-helyettes kíséretében s innen kezdve végignézte az egész darabot. Láthatólag élvezte az igen sikerült operett-előadást, melynek pazar rendezésében ismét ragyogott *Pintér* ötletessége. Különösen tetszett képviselőknök *Szekely* Irén gyönyörű hangja, a kinek éneke után többször ő maga kezdte a tapsot. — Az előadásban dicséret illeti még *Pintért*, *Bérczit* és *Füredit*, valamint a kis ifj. *Pintér* Imrét (a kinek ugy látszik, jó hallása van s jó hangja is lesz) és *Somogyi* Béluskát. A két apróságot megtapsolták.

Nagyon szép asszony. Hirneves francia vígjáték kerül szünre pénteken a Szigligeti-színházban *Schoer* Olgával a czimszerepben.

A szünügyi bizottság megalakulása.

A legutóbbi városi közgyűlésen megválasztott szünügyi bizottság csütörtökön, január 16-án délután 3 órakor tartja meg alakuló ülését. Ez alkalmával elnököt, alelnököt és jegyzőt választ a szünügyi bizottság.

Szerdán Sardou világhírű szünmüve, a „*Szókimondó asszonyság*“ (madame sans gêne) kerül színre a czimszerepben P. Szép Olgával, akinek *Hübscher* Kata egyik legravurosbabb szerepe. A darabban, melyet *Peterdi* Sándor rendez, részt vesz az egész elsőrendű drámai személyzet.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 108.

Idénybérlet 101.

Ma, kedden, 1902. január 14-én

A KIS MAMA.

Vígjáték.

S Z E M E L Y E K :

Bruck Valentin, zenész — —	Pataky Béla
Henriette, testvére — — —	E. Kovács M.
Brigitta, nevelőnőjük — — —	P. Szép Olga
Saint-Potant, vicomt — — —	Dési Alfréd
La Rochebardiére — — —	Bérczi Gyula
Daoulas báró — — — —	Krasznay Andor
Daoulas báróné — — — —	Tóvári Anna
Bernerette, unokahuga — —	Kacziány Viola
Polgármester — — — —	Füredi József

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Tamlaszék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, január 15-én

Szókimondó asszonyság.

Szünmü.

MULATSAG

FARSANGI NAPTAR.

Január 18. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Fan. 25. Nőegylet táncszestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 2. A 48-as Népkör táncszestélye.
Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban.
Február 8. Katholikus kör bálja.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: *Sienkiewicz* Henrik. — Fordította: *Kolosváryné* Korányi Ilona.

68

Tudta, hogy a férfi előtt a házaseten kívül nyitva áll az eszmék, a gondolatok és munka egész világa, de azt remélte, hogy *Stas* kézenfogja, bevezeti majd ebbe az ismeretlen világba s megismerteti vele terveit, munkálkodását, megosztja vele gondjait. Csálódott. Amint egymás iránti érzelmeik egymás iránti kötelességgé váltak, *Polanieczki* éppen csak annyiba vette őket, mint az élet többi követelményeit. Férji előzékenységet tanusított iránta, de nem szerelmet; szívében nem élt az a nagy, aggodalmas szeretet, amely az emberi érzelmeik szük körében ugyanaz, mint az Istenfélés a vallásban. *Polanieczki* elvitathatlan tulajdonának tekintette őt s *Mária* érezte, hogy

mindenki varázsa alatt áll, csak éppen férje nem méltányolja kellően. — Mi lehet ennek oka? — töprengett éjjel-nappal.

Csalhatatlan női ösztöne megsugta neki, hogy mély benyomást gyakorolt Zawilowskira, de ez nem keltett haragot benne csak fáj, hogy ezt a tiszta, imádatszerű szerelmet más érzi iránta s nem Stas.

Egy napon, amidőn e nehezen megfejthető rejtelemeken töprengett, az ajtóban megjelent egy sötét ruhás, fehér főkötős apáca.

— Emilie! — kiáltott föl megindulva Mária.

— Igen, én vagyok. Eljöttem, hogy meglátogassalak. Hol van Stas?

— Mazzkóéknál. Azt hiszem, nemsokára jönni fog s milyen boldog lesz, ha itt talál.

Az apáca leült.

— Szeretnék gyakran látni, — szolt, — de nagyon el vagyok foglalva. Ma kinn voltam Litkánál. Milyen zöld ott minden, hogy dalolnak a madarak... Stasnál van Litka néhány levele, kölcsön akarom kérni, hogy átolvassam őket.

Nyugodtan beszélt gyermekéről, talán mert maga is alig élt e földön, vagy mert a vallás megadása töltötte el szívét. Bánata már nem foglalta el egészen. Közeli érintkezésben az emberi nyomorral könyörületessé lett. Saját fájdalma mellett átértette embertársainak fájdalmát, örömet. Figyelmesen nézte Mária s kezét kezére téve, kérdezte:

— Boldog vagy, Mariette?

A fiatal asszony ellágyult. De gyengesége csak egy pillanatra tartott. Érezte, hogy ha szabad folyást engedne könnyeinek, bánatával férjét vádolná. Erőt vett magán s nyugodtan szolt:

— Csak Stas legyen boldog!

— Litka közben jár Istennél boldogságokért! — folytatta Emilie, vagy amint most hívták, Angela testvér. — Hiszen jobban tudom hátkinél, mennyire szeret Stas s minő szerencsétlen volt, mikor Krzemien miatt nehezteltél reá.

Mária boldogan mosolygott. A régi szerelem emléke oly jól esett.

S kéz a kézben, Emilie tovább füzte a szót.

— Oh, kegyetlen gyermek, hogy haragudtam reád, hogy kegyetlen fel nem fogtad, meg nem becsülted azt az igaz, mély érzelmet. Hogy rettegtem attól, hogy könyörtelenséged által elűzöd azt, aki úgy rajong érted. Mert, gyermekem, a szíven ejtett kicsike sebet sokszor egy egész élet sem képes meggyógyítani.

Egyszerre világosság támadt Mária lelkében s mikor végre Angela testvér búcsút vett s távozott, ismét elfoglalta szokott helyét az ablak melletti karosszékekben s végigsimítva homlokát, így szolt:

— Igen, én vagyok a hibás.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Szell megoperálása sikerült.

Budapest, január 13. (Saj. tud. táv.) Szell Kálmán miniszterelnököt tegnap operálták meg Bécsben sikerrel. A mellén támadt fájdalmas tályogot, mely vérméregzéssel fenyegette, sikerült eltávolítani minden erősebb fájdalom nélkül. Igaz ugyan, hogy több napig szobában kell maradnia, de az orvosok állítása szerint túl van minden veszélyen. A miniszterelnök állapotáról *Ő Felsőge* melegen érdeklődik.

A honvédelmi tárca.

Budapest, január 13. (Saját tud. táv.) A képviselőház pénzügyi bizottsága délelőtt 11 órakor Falk Miksa elnöklete alatt folytatta a honvédelmi tárca részleteinek megvitatását. Napirend előtt Falk kéri a bizottságot, hogy kedden kezdje meg a pénzügyi tárca költ-

ségvetésének tárgyalását. Az indítványt elfogadják s áttérnek a honvédelmi előirányzat megvitatására.

Szederkényi Nándor a magyar ipar felkarolását ajánlja a honvédelmi miniszter figyelmébe; mit Fejérváry tudomásul vesz és ismereti az eddigi intézkedéseket. Barla Odön óhajtja, hogy a csendőrség fegyelmi ügyei a polgári bíróság elé tartozzék. Fejérváry ezt nem tartja indokoltnak, mert nézete szerint ez lazítaná a katonai fegyelmet.

A hadbíróóságok költségeinél Szederkényi az elharapózott párba mániaira hívja fel a miniszter figyelmét. Fejérváry kifejti, hogy utóbbi időben e mánia csökkeni, de hogy csak most az a polgári társadalom istápolásának köszönhető. S miután még a nyugdíjak emelkedéséről megnyugtató magyarázatot adott, a bizottság a hátralékos tételeket vita nélkül elfogadta.

Az önbetörő orvos.

Budapest, jan. 13. (Saj. tud. távir.) Dr. Tomka Samu tetemét csak holnap viszik ki a rákos-kereszturi új temetőbe, a honnan családja igen egyszerű szertartással fogja eltemetni. A rendőrség a betörés ügyében folytatja a nyomozást s már eddig is érdekes pozitív adatoknak jött nyomára, mely kétségtelenné teszi, hogy a szerencsétlen végű diplomás ember maga követte el a betörést. Kitűnt, hogy öcsese Maroth Klein Sándornak december 27-én 160000 korona értékű járadék kötvényt akart eladni. Szombaton pedig Morocz Józseftől, ki nem tudott Tomka öngyilkosságáról, levél jött, mely azonban már a rendőrség kezébe került. *A betörésről részleteket mond el a levél tanácsokat ad Tomkának a további teendőkről.*

A rendőrség Morocz Józsefet és Tomka Marothot letartóztatta.

A kalocsai prépost halála.

Kalocsa, jan. 13. (Saj. tud. táv.) Hock János kalocsai prépost, czimzetes püspök ma reggel 85 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt tevékeny részt vett a szabadságharcban s a kalocsai társadalmi élet köztszerelemben álló alakja volt. Számosan fáljalják elhunytát.

Vád alá helyezett orvosok.

Budapest, jan. 13. (Saj. tud. távir.) A gondatlanságból eredő emberölés vétsége miatt vád alá helyezett orvosok bűnpörében ma hirdették ki az ítéletet, mely szerint gondatlanságból eredő emberölés vétségében mondta ki bűnösnek s egyenkint 500 korona fő és 60 korona mellékbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

A budapesti villamos vasut-társaság válsága.

A fővárosi villamos vasut részvénytársaság daczára, hogy vonalai folyton növekednek és régi vetélytársai: a közuti lóvasut és omnibusztársaság megszűntek, mégis válságos helyzetben van; részvényeinek értéke több mint felére szállott le s alig ad 4 százalékos osztalékot.

Nem csuda, ha ilyen körülmények közt a részvényesek nyugtalankodnak és saját érde-

kükben mozgalmat indítanak a bajok orvoslására. A részvényesek egy része külön bizottságot alakított s akciójuk sikerének előmozdítására a következő felhívást küldték a részvényesekhez:

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság számos részvényese megbizásából bátorkodunk a mélyen tisztelt részvényes urakhoz következő felhívást intézni:

Mint ismeretes a részvények árfolyama 740 koronáról (370 forint) 290 koronára süllyedt, minek következtében a részvényesek 27 millió koronát veszítettek; továbbá az osztalék is 24 koronáról (12 forint) 14 koronára lepadt és így a részvényesek a mai napig eltekintve a fenti tőkevesztéstől osztalékban is milliókkal károsultak.

Ismeretes, hogy a részvénynek azelőtt jó piaca volt, ma pedig nagyobb tételekben csak jelentékeny veszteség mellett adható el.

Miután a társulat jó hálózat fölött rendelkezik és a bevételek szaporodnak, a baj okai mélyebben keresendők.

Ily körülmények között a részvényesek kötelessége jogaikat minden törvényes eszközzel megvédelmezni, és pedig:

1. a vezetőség utasítandó köteleesszerszerűen odahatni, hogy a részvények osztaléka ismét felemelhető legyen;

2. a vezetőség törvényes módon kötelezendő az eddigi részvény-kibocsátásokat elszámolni, miután az eddigi kibocsátások felpenze, mely 6,460.000 koronát tett ki, a mérlegbeu 2,200,000 korona hiánnyal szerepel,

3. daczára, hogy a vasut 1888. év óta üzemben van, az építkezésekről a közgyűlésnek nem számoltak el,

4. tekintve, hogy a Ferencz József földalatti vasut csak igen csekély osztalékot eredményez, az igazgatóság azon szándéka hálózatát földalatti vasutakkal hálózatát kiegészíteni, határozottan elítélendő, miután ez által a részvény értéke tovább süllyed és az osztalék a tervezett földalatti vasutak következtében 2-3 koronára leolvad.

Miután a részvények bemutatóra szólnak s így a részvényesek részvéte a közgyűlésen költséggel nem jár, kérjük a részvényes urakat saját érdekeik megóvása végett, a legközelebbi közgyűlésen igen számosan megjelenni és közös eljárás végett a társaság érdekeit megóvó mozgalomhoz való csatlakozásukat mielőbb Beck Mosin igazgató urnak, VI. Csongery-utca 63/a, vagy szóbelileg 12 és fél 3 óra között, vagy pedig írásban bejelenteni.

Budapest 1902. évi jan. 8-án.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság számos részvényese nevében: Dr. Pollák Ede ügyvéd, mint a részvényesek jogi képviselője. Beck Mosin igazgató. Beck Károly kereskedő. Müller József magánzó. Grosz Jacob magánzó.

Két millió az állattenyésztés föllendítésére.

A földmivélsügyi miniszter elhatározta, hogy állattenyésztésre két millió korona hitelt kér. Ebből 1 millió 710 ezer koronával a szarvasmarha tenyésztést segítik, 100 ezer koronát juh apaállatok beszerzésére, 90 ezer koronát pedig a baromtenyésztés föllendítésére használnak fel. A miniszter elrendelte az állattenyésztési felügyelőknek, hogy a kedvezmények mértékének megállapításánál szigorú körülménnyel járjanak el s a kedvezmény megállapításánál a község anyagi helyzetét mérlegeljék. Jellemző, hogy oly községek, melyek állami támogatásra nem reflektálnak, kérvénnyel fordulnak a földmivélsügyi miniszterhez, hogy köztenyésztésre beszerzendő állataik vásárlására szakkezegek véleményét kikérhessék, ami azt bizonyítja, hogy az állami támogatással beszerzett tenyészanyaggal az állattenyésztés sikeret ért el. Örömkeltő az is, hogy évről-évre kevesebbet importálunk tenyészanyagot és a községek tenyészállataikat jórésben itthon nevelt állatokból tudják beszerezni, sőt egy-egy tenyészállatdíjazással összekötött vásáron, mint a példa mutatja, kis tenyészőktől elsőrendű tenyészanyag volt beszerezhető.

Heisch János és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántúli” eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 13.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasút	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	488.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határított.

Budapest, január 13.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.93
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. január 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.25
Magyar koronajárdék	95.25
Magyar vasúti kölcson aranyban 4/100	122.25
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2/100	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ban	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.20
Halméri jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	94.20
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	179.50
Tiszazabályozás sorsjegy-kölcsön	161.—
Osztrák járadékpapírban	99.45
Osztrák járadék ezüstben	99.40
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	96.—
Osztrák államsorsjegyek	144.—
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	661.—
Osztrák hitelintézet részvény	6 2.50
Párisi vista	95.20
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	18.03
Németbirodalmi márka	117.20
London vista	239.40
80 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tüzifa eladás

a Fácánosban:

hasábfá ára ölenkint 18 K.
 dorongfa ára ölenkint 13 K.
 galyfa ára csomónkint 3 K.

Urad. gazd. intézőség,
 püspökségi major.

17. 2.-3.

Hirdetmény.

Van szerencsénk szövetkezetünk tagjait értesíteni, hogy az 1898—1901. évi, 4-ik évtársulatunk betéteit s minden egyes 20 filléres üzletrész után megállapított 2 kor. 60 fillér nyeresemény osztalékot e hó 13-tól kezdve üzleti helyiségünkben kifizetjük.

Nagyvárad, 1902. január 12.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” igazgatósága.

Most lehet legolcsóbban
 női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt

beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

226-0-157

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
 mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
 bál meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
 g y á s z l a p o k
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.